

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

zo 16. novembra 2010*

Vo veci C-76/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný na základe rozhodnutia Krajského súdu v Prešove (Slovenská republika) z 19. januára 2010 a doručený Súdnemu dvoru 9. februára 2010, ktorý súvisí s konaním:

Pohotovosť s. r. o.

proti

Ivete Korčkovskej,

* Jazyk konania: slovenčina.

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: L. Bay Larsen, vykonávajúci funkciu predsedu ôsmej komory, sudkyne
C. Toader (spravodajkyňa) a A. Prechal,

generálny advokát: N. Jääskinen,
tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na to, že Súdny dvor má v súlade s článkom 104 ods. 3 prvým pododse-
kom svojho rokovacieho poriadku v úmysle rozhodnúť odôvodneným uznesením,

po vypočutí generálneho advokáta,

vymagal toto

Uznesenie

- ¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288) v spojení s právnou úpravou Únie uplatniteľnou na zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Pohotovosť s. r. o. (ďalej len „Pohotovosť“) a Ivetou Korčkovskou vo veci núteného výkonu rozhodcovského rozhodnutia, ktoré jej ukladá povinnosť zaplatiť uvedenej spoločnosti na základe ustanovení zmluvy o úvere vo výške 20 000 SKK (663,88 eura), uzavretej medzi týmito účastníkmi, sumu 48 820 SKK (1 620,53 eura), ako aj úroky z omeškania a trovy konania.

Právny rámec

Právna úprava Únie

Smernica 87/102/EHS

- 3 Dvadsiatepiate odôvodnenie smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (Ú. v. ES L 42, 1987, s. 48; Mim. vyd. 15/001, s. 326), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/7/ES zo 16. februára 1998 (Ú. v. ES L 101, s. 17; Mim. vyd. 15/004, s. 36, ďalej len „smernica 87/102“) znie:

„keďže vzhľadom k určitému stupňu aproximácie právnych predpisov, nariadení a administratívnych ustanovení členských štátov, ktoré táto smernica ustanovuje a ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru a určitej úrovne ochrany spotrebiteľa, nemalo by sa

členským štátom brániť ponechať si alebo prijať prísnejšie opatrenia k ochrane spotrebiteľa v súvislosti s ich záväzkami, ktoré vyplývajú zo zmluvy“.

4 Článok 1 smernice 87/102 stanovuje:

„1. Táto smernica platí pre úverové zmluvy.

2. Na účely tejto smernice:

- a) „spotrebiteľ“ je fyzická osoba, ktorá pri transakciách pokrytých touto smernicou vykonáva činnosť na účely, ktoré sa nachádzajú mimo jeho obchodnej činnosti a profesie;
- b) „veriteľ“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá poskytuje úver v rámci svojho obchodu, pracovnej činnosti alebo profesie, alebo je to skupina takýchto osôb;
- c) „úverová zmluva“ je dohoda, ktorou veriteľ poskytuje alebo prisľubuje poskytnúť spotrebiteľovi úver vo forme odloženej platby, pôžičky či inej podobnej finančnej výpomoci.

...

- d) „celkové úverové náklady pre spotrebiteľa“ sú všetky náklady, vrátane úroku a iných poplatkov, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť za úver;
- e) „ročnú percentuálnu mieru“ predstavujú celkové úverové náklady pre spotrebiteľa vyjadrené vo forme ročného percentuálneho podielu z hodnoty poskytnutého úveru a vypočítané v súlade s článkom 1a.“

5 Článok 1a tejto smernice stanovuje:

„1. a) Ročná percentuálna miera, ktorá sa na ročnom základe rovná súčasnej hodnote všetkých súčasných alebo budúcich záväzkov (pôžičiek, splátok a poplatkov) dohodnutých medzi veriteľom a dlžníkom, sa vypočíta podľa matematického vzorca uvedeného v prílohe II.

b) Štyri príklady metódy výpočtu sú uvedené v prílohe III ako vzor.

2. S cieľom výpočtu ročnej percentuálnej miery sa určia „celkové úverové náklady pre spotrebiteľa“ tak, ako sú definované v článku 1 ods. 2 písm. d) s výnimkou nasledujúcich výdavkov:

- i) náklady, ktoré platí dlžník za nedodržanie niektorého zo svojich záväzkov stanovených v zmluve o úvere;

...

- iii) poplatky za prevod peňazí a poplatky za vedenie účtu určeného pre príjem platieb na splácanie úveru, úroku a iných poplatkov, s výnimkou prípadov, keď spotrebiteľ nemá vo veci riadnu slobodu voľby a keď sú tieto poplatky mimoriadne vysoké; toto ustanovenie sa však nevzťahuje na poplatky za výber takýchto splátok, či platieb nezávisle od toho, či sa realizuje v hotovosti, alebo iným spôsobom;

...

- 4. a. Ročná percentuálna miera sa vypočíta v dobe uzatvárania zmluvy o úvere bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 3 o reklame a zvláštnych ponukách.

- b. Výpočet sa zrealizuje za predpokladu, že zmluva o úvere je platná pre dohodnuté obdobie a že veriteľ a spotrebiteľ dodržiavajú svoje záväzky za dohodnutých podmienok a v dohodnutých lehotách.

- 6. V prípade úverových zmlúv obsahujúcich klauzuly povoľujúce odchýlky v úrokovej miere a vo výške alebo úrovni iných platieb obsiahnutých v ročnej percentuálnej miere, avšak nevyčísliteľné v dobe výpočtu tejto miery, sa ročná percentuálna miera vypočíta s predpokladom, že úrok a iné platby zostávajú pevne stanovené a budú sa uplatňovať až do ukončenia platnosti zmluvy o úvere.

...“

6 Článok 4 smernice 87/102 stanovuje:

„1. Úverová zmluva má písomnú formu. Spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie písomnej zmluvy.

2. Písomná zmluva zahŕňa:

- a) vyjadrenie ročnej percentuálnej miery poplatkov;
- b) vyjadrenie podmienok, za ktorých môže byť ročná percentuálna miera poplatkov pozmenená;
- c) údaje o výške, počte a frekvencii alebo dátumoch platieb, ktoré musí spotrebiteľ zrealizovať s cieľom splácania úveru, ako aj úrokových platieb a iných poplatkov; podľa možnosti sa uvedie aj celková čiastka týchto platieb;
- d) údaje o nákladových položkách uvedených v článku 1a ods. 2, s výnimkou výdavkov spojených s porušením zmluvných záväzkov, ktoré neboli zahrnuté do výpočtu ročnej percentuálnej miery, ale ktoré musí spotrebiteľ za daných okolností zaplatiť, spolu so špecifikáciou týchto okolností. V prípadoch, keď je známa presná výška týchto položiek, musí sa táto hodnota uviesť; v opačnom prípade sa podľa možnosti uvedie metóda výpočtu alebo čo najpresnejší odhad.

V prípadoch, kde nie je možné stanoviť ročnú percentuálnu mieru poplatkov, bude spotrebiteľ v písomnej zmluve primerane informovaný. Tieto informácie obsahujú prinajmenšom podklady uvedené v druhej zarážke článku 6 ods. 1.

...“ [*neoficiálny preklad*]

7 Článok 6 ods. 1 a 2 smernice 87/102 stanovuje:

„1. Napriek vylúčeniu ustanovenom v článku 2 ods. 1 písm. e), ak ide o zmluvu medzi úverovou či finančnou inštitúciou a spotrebiteľom na poskytnutie úveru formou zálohy na bežný účet inak než na kreditné karetné účty, bude spotrebiteľ v čase pred uzatvorením zmluvy alebo v čase jej uzatvárania informovaný:

- o úverovom limite, ak je stanovený,
- o ročnej úrokovej sadzbe a poplatkoch platných od doby, keď je zmluva uzatvorená a podmienkach, za ktorých môže byť zmenená a doplnená,
- o postupe o ukončení zmluvy.

Táto informácia sa potvrdzuje písomne.

2. Navyše po dobu platnosti zmluvy je spotrebiteľ informovaný o akýchkoľvek zmenách ročnej úrokovej sadzby alebo zodpovedajúcich poplatkov ihneď, ako sa vyskytnú. Takéto informácie môžu byť oznámené výpisom z účtu alebo ľubovoľným iným spôsobom prijateľným v členských štátoch.“

8 Článok 14 tejto smernice stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, že úverové zmluvy neznížujú [neporušujú – *neoficiálny preklad*], na škodu spotrebiteľa, ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré vyplývajú alebo sú v zhode s touto smernicou.

2. Členské štáty taktiež zabezpečia, aby sa ustanovenia, ktoré prijímú na vykonanie tejto smernice, neobchádzali v dôsledku formulácie dohôd, najmä však formou rozdelenia čiastky úveru do niekoľkých dohôd.“

9 Článok 15 tejto smernice uvádza:

„Táto smernica nezamedzuje členským štátom, aby udržiavali a prijímali prísnejšie ustanovenia k ochrane spotrebiteľov konzistentné s ich záväzkami, ktoré vyplývajú zo zmluvy.“

Smernica 2008/48/ES

- ¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, s. 66) upravuje všeobecnú povinnosť veriteľa informovať spotrebiteľa pred uzavretím zmluvy, ako aj v zmluve o úvere o niektorých údajoch vrátane ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“). Príloha I tejto smernice upravuje harmonizovanú metódu výpočtu RPMN.
- ¹¹ V súlade s článkami 27 a 29 smernice 2008/48 lehota na prebratie tejto smernice uplynula 12. mája 2010, ku dňu, ku ktorému bola smernica 87/102 zrušená.

Smernica 93/13

- ¹² Článok 3 smernice 93/13 stanovuje:

„1. Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery [dobrej viery – *neoficiálny preklad*] spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

2. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Keď predajca alebo dodávateľ vznesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz.

3. Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.“

13 Článok 4 tejto smernice stanovuje:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

2. Hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné.“

14 Článok 5 tejto smernice znie:

„V prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. Toto pravidlo výkladu neplatí v súvislosti s postupmi stanovenými v článku 7 ods. 2.“

15 Podľa článku 6 ods. 1 tej istej smernice „členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

16 Článok 7 smernice 93/13 stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

2. Prostriedky uvedené v odseku 1 zahrňujú ustanovenia, podľa ktorých osoby alebo organizácie s oprávneným záujmom podľa príslušného vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľov môžu požiadať súdy alebo príslušné správne orgány o rozhodnutie, či sú zmluvné podmienky navrhované pre všeobecné uplatňovanie nekalé,

takže môžu uplatniť vhodné a účinné prostriedky k zabráneniu ďalšieho uplatňovania takých podmienok.

3. So zreteľom na vnútroštátne právo sa môžu právne opravné prostriedky, uvedené v odseku 2, uplatňovať oddelene alebo spolu voči niekoľkým predajcom alebo dodávateľom z toho istého hospodárskeho sektoru alebo z ich združení, ktorí používajú alebo odporúčajú použitie rovnakých všeobecných zmluvných podmienok alebo podobných podmienok.“

17 Podľa článku 8 smernice 93/13 „členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“.

18 Bod 1 písm. e) prílohy tejto smernice týkajúci sa podmienok uvedených v jej článku 3 ods. 3 upravuje „podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je:... e) požadovať od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu“.

Slovenská právna úprava

19 § 52 Občianskeho zákonníka stanovuje:

„1. Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

2. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

...

4. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.“

20 § 53 tohto zákonníka stanovuje:

„1. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len ‚neprijateľná podmienka‘). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

...

4. Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

...

k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku,

...

5. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.“

²¹ § 4 zákona č. 258/2001 o spotrebiteľských úveroch vo svojom znení uplatniteľnom v rozhodnom čase stanovuje:

„Zmluva o spotrebiteľskom úvere

1. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

2. Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí... musí obsahovať

...

- j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

...

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. ... j)...., poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.“

- ²² § 45 zákona č. 244/2002 o rozhodcovskom konaní vo svojom znení uplatniteľnom v rozhodnom čase stanovuje:

„1. Súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov... na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví

...

- c) ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom.

2. Súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b) alebo c).“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 23 Iveta Korčkovská, zdravotne postihnutá osoba, ktorá poberá invalidný dôchodok v mesačnej výške približne 370 eur, podpísala 26. februára 2008 so spoločnosťou Pohotovosť zmluvu o úvere, ktorej všeobecné podmienky boli nasledujúce. Poskytnutý úver predstavoval sumu 20 000 SKK (663,88 eura) a poplatky vzťahujúce sa na úver predstavovali sumu 19 120 SKK (634,67 eura). Iveta Korčkovská bola povinná splatiť istinu a poplatky v lehote jedného roka v mesačných splátkach 3 260 SKK (108,21 eura). Podľa vnútroštátneho súdu tak RPMN tohto úveru predstavovala až 95,6 %, ako taká však nebola táto miera nijako uvedená ani vo všeobecných podmienkach úverov poskytnutých spoločnosťou Pohotovosť, ani v uzavretej zmluve o úvere.
- 24 Podľa článku 4 všeobecných podmienok ak sa dlžník omešká aspoň čiastočne s dvoma po sebe idúcimi splátkami, stáva sa celý dlh okamžite splatný. Okrem toho v takom prípade článok 6 týchto všeobecných podmienok upravuje platenie denných úrokov z omeškania vo výške 0,25 % dlžnej sumy a plynúcich odo dňa splatnosti dlhu až do jeho úplného splatenia. Takáto sankcia zodpovedá ročnej sadzbe 91,25 %. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti uvádza, že podľa slovenského práva sankcie upravené pre občianskoprávne veci vo forme úrokov z omeškania nesmú prekročiť základnú úrokovú sadzbu Európskej centrálnej banky, ktorá je v súčasnosti 1 %, zvýšenú o 8 %, teda celkovo 9 %.

- 25 Článok 17 tých istých všeobecných podmienok stanovuje, že spory vzniknuté zo zmluvy o úvere rozhoduje buď Stály rozhodcovský súd so sídlom v Bratislave, alebo vecne príslušný vnútroštátny súd na základe voľby zmluvnej strany, ktorá podáva žalobu. Okrem toho podľa ich článku 19 sa všetky vzťahy medzi veriteľom a dlžníkom riadia Obchodným zákonníkom a nie Občianskym zákonníkom. Vnútroštátny súd dopĺňa, že zmluva dotknutá vo veci samej obsahovala splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie I. Korčkovskej.
- 26 Vzhľadom na to, že I. Korčkovská nesplatila dve po sebe idúce splátky, Pohotovosť sa 9. októbra 2008 obrátila na Stály rozhodcovský súd, ktorý 3. novembra 2008 vydal rozhodcovské rozhodnutie ukladajúce dotknutej osobe povinnosť zaplatiť tejto spoločnosti najmä sumu 48 820 SKK (1 620,53 eura), ako aj úroky z omeškania vo výške 39 120 SKK (1 298,55 eura) a trovy konania v sume 9 928 SKK (329,55 eura). Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 15. decembra 2008 a vykonateľnosť 18. decembra 2008.
- 27 Na základe tohto rozhodnutia 9. marca 2009 požiadal exekútor Okresný súd Stará Ľubovňa o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na sumu 3 467 eur. Uznesením z 31. júla 2009 tento súd prerušil exekučné konanie, poukazujúc na porušenie dobrých mravov, pokiaľ ide o trovy právneho zastupovania žalobcu v exekučnom konaní, ktoré prekročili sumu 94,61 eura, a pokiaľ ide o úroky z omeškania vo výške 0,25 % denne zo sumy 1 298,52 eura plynúce od 21. júla 2008 až do zániku dlhu.
- 28 Pohotovosť podala 26. augusta 2009 odvolanie proti tomuto uzneseniu na Krajský súd v Prešove. Krajský súd pripustil, aby Asociácia spotrebiteľských subjektov Slovenska (ďalej len „asociácia“) predložila na podporu I. Korčkovskej vyjadrenie, v ktorom tento súd najmä informovala o veľkom počte exekučných konaní začatých spoločnosťou

Pohotovosť na Slovensku. Asociácia sa domnieva, že všeobecné podmienky úverov poskytnutých touto spoločnosťou obsahujú nekalé podmienky a predstavujú nekalé obchodné praktiky, a z tohto dôvodu navrhla vnútroštátnemu súdu obrátiť sa na Súdny dvor na základe článku 267 ZFEÚ.

- 29 Krajský súd v Prešove, ktorý sa okrem iného domnieval, že podanie asociácie obsahuje skutočnosti, o ktorých musí rozhodnúť aj bez návrhu, rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. a) Je údaj o celkových nákladoch spotrebiteľa v percentuálnych bodoch (... RPMN) natoľko dôležitý, že ak nie je v zmluve uvedený, nemožno považovať cenu spotrebiteľského úveru za transparentnú a dostatočne jasnú a zrozumiteľnú?

b) Je rámec ochrany spotrebiteľa, ktorú zabezpečuje smernica... 93/13... taký, že umožňuje označiť za nekalú podmienku v zmluve o spotrebiteľskom úvere aj cenu pre nedostatočnú transparentnosť a zrozumiteľnosť, ak v zmluve absentuje údaj v percentuálnych bodoch o celkových nákladoch na spotrebiteľský úver a cena je vyjadrená len peňažnou sumou zloženou z viacerých poplatkov uvedených jednak v zmluve a jednak vo Všeobecných obchodných podmienkach?

2. a) Či smernica... 93/13... musí byť vykladaná v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozhodnutia, vydaného bez účasti spotrebiteľa, musí, pokiaľ má na tento účel k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave, aj bez ná-

vrhu posúdiť neprimeranosť sankcie obsiahnutej v zmluve o úvere uzavretej poskytovateľom úveru so spotrebiteľom, ak je podľa vnútroštátnych procesných pravidiel možné vykonať také posúdenie v rámci obdobných konaní na základe vnútroštátneho práva?

- b) Ak ide o neprimeranú sankciu za porušenie záväzkov spotrebiteľa, prislúcha tomuto súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, aby sa uistil, že tento spotrebiteľ nebude uvedenou sankciou viazaný?

- c) Či sankcia 0,25 % denne z dlžnej sumy úveru, t. j. 91,25 % ročne, môže byť posúdená ako nekalá podmienka pre jej neprimeranosť?

3. Či rámec ochrany spotrebiteľa pri aplikácii noriem Únie (smernica... 93/13..., smernica... 2008/48... a o zrušení smernice... 87/102...) pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere je taký, že ak sa podľa zmluvy obišli predpisy určené na ochranu spotrebiteľa pri úveroch pre spotrebiteľov a ak už na základe takejto zmluvy je podaný návrh na výkon rozhodnutia na základe rozhodcovského rozhodnutia, súd exekúciu zastaví alebo povolí exekúciu na náklady veriteľa len do výšky nezaplatennej časti poskytnutého úveru, ak je možné podľa vnútroštátnych pravidiel takéto posúdenie rozhodcovského rozhodnutia vykonať a súd mal k dispozícii nevyhnutné informácie o skutkovom a právnom stave veci?“

O prejudiciálnych otázkach

- 30 Podľa článku 104 ods. 3 prvého pododseku Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak môže byť odpoveď na prejudiciálnu otázku jednoznačne vyvodená z judikatúry, môže Súdny dvor po vypočutí generálneho advokáta kedykoľvek rozhodnúť odôvodneným uznesením.
- 31 Súdny dvor zastáva názor, že o takýto prípad ide aj v tejto veci.

O prípustnosti

- 32 Pohotovosť vo svojich písomných pripomienkach na jednej strane uvádza, že odpovede na niektoré z prejudiciálnych otázok môžu byť poskytnuté uznesením prijatým na základe článku 104 ods. 3 rokovacieho poriadku. Na druhej strane najmä uvádza, že prvá a tretia otázka sa netýkajú výkladu práva Únie a že vo všeobecnosti vnútroštátny súd nedodrжал svoju povinnosť riešiť otázky vnútroštátneho práva pred obrátením sa na Súdny dvor podľa mechanizmu upraveného v článku 267 ZFEÚ.
- 33 V tejto súvislosti stačí pripomenúť, že aj keď môže byť za určitých okolností vhodné, aby boli otázky týkajúce sa výlučne vnútroštátneho práva v okamihu predloženia návrhu na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru vyriešené, vnútroštátne súdy majú ničím neobmedzenú možnosť obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa domnievajú, že vec, ktorú prejednávajú, nastoľuje otázky týkajúce sa výkladu alebo posúdenia platnosti ustanovení práva Únie, ktoré vyžadujú rozhodnutie z ich strany (rozsudok

Súdneho dvora z 22. júna 2010, Melki a Abdeli, C-188/10 a C-189/10, Zb. s. I-5667, bod 41 a citovaná judikatúra).

- ³⁴ Pokiaľ ide o prejudiciálne otázky formulované vnútroštátnym súdom, je nutné konštatovať, že sa týkajú výkladu práva Únie.
- ³⁵ V dôsledku toho je opodstatnené na tieto otázky položené Krajským súdom v Prešove odpovedať.

O druhej otázke písm. a)

- ³⁶ Svojou druhou otázkou písm. a), ktorú treba preskúmať v prvom rade, sa vnútroštátny súd pýta, či podľa smernice 93/13 vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozhodnutia, vydaného bez účasti spotrebiteľa, musí, ak má na tento účel k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave, aj bez návrhu posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v zmluve o úvere uzavretej poskytovateľom úveru so spotrebiteľom a uplatnenej v tomto rozhodnutí, ak je podľa vnútroštátnych procesných pravidiel možné vykonať také posúdenie v rámci obdobných konaní na základe vnútroštátneho práva.
- ³⁷ Podľa ustálenej judikatúry systém ochrany zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň

informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941, bod 25, ako aj z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, bod 25).

- 38 Vzhľadom na túto situáciu znevýhodneného postavenia článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ako vyplýva z judikatúry, ide o kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (rozsudky Mostaza Claro, už citovaný, bod 36, a zo 4. júna 2009, Pannon GSM, C-243/08, Zb. s. I-4713, bod 25).
- 39 S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce smernica 93/13 dosiahnuť, Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy (rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, už citovaný, bod 27; Mostaza Claro, už citovaný, bod 26, ako aj zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, Zb. s. I-9579, bod 31).
- 40 Vo svetle týchto zásad Súdny dvor rozhodol, že vnútroštátny súd má aj bez návrhu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 32).
- 41 Možnosť súdu skúmať aj bez návrhu nekalú povahu podmienky predstavuje prostriedok vhodný na dosiahnutie výsledku stanoveného v článku 6 smernice 93/13, teda zabránenie tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou, a zároveň na dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 7 tejto smernice, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov

alebo dodávateľov (rozsudky z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00, Zb. s. I-10875, bod 32, a Mostaza Claro, už citovaný, bod 27).

- 42 Táto možnosť priznaná súdu sa považuje za nevyhnutnú na zabezpečenie účinnej ochrany spotrebiteľa, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie, alebo má ťažkosti s ich uplatnením (rozsudky Cofidis, už citovaný, bod 33, ako aj Mostaza Claro, už citovaný, bod 28).
- 43 Ochrana, ktorú smernica priznáva spotrebiteľom, sa tak vzťahuje na prípady, v ktorých sa spotrebiteľ, ktorý s predajcom alebo dodávateľom uzavrel zmluvu obsahujúcu nekalú podmienku, zdrží namietania nekalej povahy tejto podmienky z dôvodu, že buď o svojich právach nevie, alebo preto, že je odradený od ich uplatňovania z dôvodov nákladov, ktoré by malo za následok súdne konanie (rozsudok Cofidis, už citovaný, bod 34).
- 44 Takáto ochrana je odôvodnená o to viac, ak, ako sa zrejme domnieva vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, zmluva o úvere, o ktorú ide vo veci samej, obsahuje splnomocnenie udelené advokátovi zvolenému veriteľom na zastupovanie spotrebiteľa ako dlžníka, pričom dlžník si môže zvoliť iného advokáta iba v prípade, ak zaplatí zmluvnú pokutu predstavujúcu 15 % zo sumy úveru.
- 45 Podľa judikatúry Súdneho dvora právo Únie neukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť neuplatniť vnútroštátne procesné normy, na ktorých základe nadobúda rozhodnutie, akým je rozhodcovské rozhodnutie, právoplatnosť, napriek tomu, že by sa tým umožnila zjednať náprava pri porušení ustanovenia práva Únie, bez ohľadu na jeho

povahu, ku ktorému došlo vydaním predmetného rozhodnutia (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 37).

- ⁴⁶ Súd už mal príležitosť spresniť, že na to, aby sa zabezpečila tak stabilita práva a právnych vzťahov, ako aj riadny výkon spravodlivosti, je dôležité, aby sa nemohli napadnúť súdne rozhodnutia, ktoré sa stali konečnými po vyčerpaní dostupných opravných prostriedkov alebo po uplynutí lehôt stanovených na podanie týchto opravných prostriedkov (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 36 a citovaná judikatúra).
- ⁴⁷ Rovnako ak neexistuje právna úprava Únie v predmetnej oblasti, podmienky vykonávania zásady právoplatne rozhodnutej veci musí stanoviť vnútroštátny právny poriadok v súlade so zásadou procesnej autonómie členských štátov. Tieto pravidlá však nesmú byť menej priaznivé ako pravidlá upravujúce obdobné vnútroštátne konania (zásada ekvivalencie) ani nesmú byť naformulované tak, aby v praxi spôsobili nemožnosť alebo nadmerné sťaženie výkonu práv uznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity) (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 38).
- ⁴⁸ Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, táto zásada si vyžaduje, aby podmienky stanovené vnútroštátnou právnou úpravou na uplatnenie *ex officio* pravidla práva Únie neboli menej priaznivé ako podmienky uplatnenia *ex officio* obdobného pravidla rovnakej právnej sily vo vnútroštátnom práve (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 49 a citovaná judikatúra).
- ⁴⁹ V tejto súvislosti je vhodné spresniť, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 má kogentnú povahu. Okrem toho treba zdôrazniť, že podľa judikatúry Súdneho dvora predmetná smernica ako celok predstavuje opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zverenej Európskej únii a, najmä, na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celej únii

(pozri rozsudky Mostaza Claro, už citovaný, bod 37, ako aj Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 51).

50 Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú smernica 93/13 zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 52).

51 Z uvedeného predovšetkým vyplýva, že ak vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozhodnutia, musí podľa vnútroštátnych procesných pravidiel aj bez návrhu preskúmať rozpor rozhodcovskej doložky s vnútroštátnymi predpismi v oblasti verejného poriadku, musí takisto preskúmať aj bez návrhu nekalú povahu tejto doložky v súvislosti s článkom 6 uvedenej smernice hneď po tom, ako je súd oboznámený s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (pozri v tomto zmysle rozsudky Pannon GSM, už citovaný, bod 32, ako aj Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 53).

52 Vo veci samej sa zdá, že podľa informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vnútroštátna právna úprava rozhodcovského konania ukladá súdu povinnosť zastaviť exekúciu plnenia uloženého v rozhodcovskom rozhodnutí, ak je takéto plnenie zákonom zakázané alebo ak je v rozpore s dobrými mravmi. Tento súd sa okrem toho domnieva, že akákoľvek neprijateľná podmienka nachádzajúca sa v zmluve uzavretej so spotrebiteľom je v zmysle vnútroštátneho práva v rozpore s dobrými mravmi, pretože napriek existencii dobrej viery spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach predajcu alebo dodávateľa a spotrebiteľa v neprospech posledného uvedeného.

53 Preto rovnako ako v kontexte veci, ktorá viedla k vydaniu už citovaného rozsudku As-turcom Telecomunicaciones, v situácii, aká je vo veci samej, keď súd, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon rozhodcovského rozhodnutia, môže zastaviť aj bez návrhu výkon tohto rozhodcovského rozhodnutia, ak toto ukladá dotknutej strane povinnosť plnenia, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom, je tento súd povinný, pokiaľ má na tento účel k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave, aj bez návrhu posúdiť v rámci exekučného konania nekalú povahu sankcie obsiahnutej v zmluve o úvere uzavretej poskytovateľom úveru so spotrebiteľom.

54 Na druhú otázku písm. a) treba preto odpovedať tak, že smernica 93/13 ukladá vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozhodnutia vydaného bez účasti spotrebiteľa, povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v zmluve o úvere uzavretej poskytovateľom úveru so spotrebiteľom a uplatnenej v tomto rozhodnutí, ak tento súd má na tento účel k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave a podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže uvedený súd vykonať takéto posúdenie v rámci obdobných konaní na základe vnútroštátneho práva.

O druhej otázke písm. b) a c)

55 Svojou druhou otázkou písm. b) a c) sa vnútroštátny súd na jednej strane pýta, či podmienku obsiahnutú v zmluve o úvere upravujúcu pre prípad neplatenia dlhu zo strany spotrebiteľa dennú sankciu vo výške 0,25 % zo sumy úveru, teda 91,25 % z tejto sumy ročne, možno považovať za nekalú v zmysle článkov 3 a 4 smernice 93/13 z dôvodu jej neprimeranosti a na druhej strane, v prípade kladnej odpovede, či má vnútroštátny

súd konštatujúci túto neprimeranosť rozhodnúť o neplatnosti tejto podmienky vo vzťahu k spotrebiteľovi.

- 56 V tejto súvislosti treba konštatovať, že s odkazom na pojmy dobrej viery a značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach strán článok 3 smernice 93/13 iba všeobecne definuje prvky nekalej zmluvnej podmienky, ktorá nebola individuálne dohodnutá (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. mája 2002, Komisia/Švédsko, C-478/99, Zb. s. I-4147, bod 17, a z 1. apríla 2004, Freiburger Kommunalbauten, C-237/02, Zb. s. I-3403, bod 19).
- 57 Článok 3 ods. 2 tejto smernice však stanovuje, že podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred, a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou, ako to zrejme bolo vo veci samej.
- 58 Príloha, na ktorú odkazuje článok 3 ods. 3 smernice 93/13, obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé, pričom sa v bode 1 písm. e) tejto prílohy medzi nimi nachádzajú tie podmienky, „ktorých zmyslom alebo účinkom je požadovať od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu“.
- 59 Pokiaľ ide o otázku, či osobitná zmluvná podmienka má, alebo nemá nekalú povahu, článok 4 smernice 93/13 uvádza, že odpovedať treba so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, ktoré sú predmetom zmluvy, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením tejto zmluvnej podmienky v čase uzavretia zmluvy. Je opodstatnené uviesť, že

v tomto kontexte treba tiež posúdiť dôsledky, ktoré táto podmienka môže mať v rámci práva uplatniteľného na zmluvu, čo v sebe zahŕňa preskúmanie vnútroštátneho právneho systému (rozsudok *Freiburger Kommunalbauten*, už citovaný, bod 21).

⁶⁰ Z toho vyplýva, že Súdny dvor môže v rámci výkonu právomoci výkladu práva Únie, ktorá mu je zverená v článku 267 ZFEÚ, vykladať všeobecné kritériá používané normotvorcom Únie na účely definovania pojmu nekalá podmienka. Naopak, nemôže sa vyjadriť k uplatňovaniu týchto všeobecných kritérií na osobitnú podmienku, ktorá musí byť skúmaná v závislosti od okolností vlastných konkrétnemu prípadu, aj keď je úlohou vnútroštátneho súdu určiť, či sa má zmluvná podmienka, aká je vo veci samej, upravujúca podľa zistení vnútroštátneho súdu náhradu v neprimerane vysokej výške, považovať za nekalú vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia zmluvy (pozri v tomto zmysle rozsudok *Freiburger Kommunalbauten*, už citovaný, body 22 a 25).

⁶¹ V dôsledku toho ak tento súd dospeje k záveru, že podmienka dotknutá vo veci samej je nekalá v zmysle smernice 93/13, treba pripomenúť, že takáto podmienka v súlade s článkom 6 ods. 1 tejto smernice nemôže byť záväzná pre spotrebiteľa za podmienok stanovených vnútroštátnym právom a že navyše podľa toho istého ustanovenia musí uvedený súd posúdiť, či zmluva môže existovať bez tejto prípadnej nekalej podmienky.

⁶² V takejto situácii je preto úlohou tohto súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva s cieľom ubezpečiť sa, že spotrebiteľ nie je viazaný touto podmienkou (pozri v tomto zmysle rozsudok *Asturcom Telecomunicaciones*, už citovaný, bod 59).

- 63 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba odpovedať na druhú otázku písm. b) a c) tak, že je úlohou dotknutého vnútroštátneho súdu určiť, či sa má podmienka zmluvy o úvere, aká je vo veci samej, upravujúca podľa zistení tohto súdu sankciu v neprimerane vysokej výške na ťarchu spotrebiteľa vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia tejto zmluvy považovať za nekalú v zmysle článkov 3 a 4 smernice 93/13. V prípade kladnej odpovede je potom úlohou uvedeného súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, s cieľom ubezpečiť sa, že spotrebiteľ nie je viazaný touto podmienkou.

O prvej otázke

- 64 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či údaj o RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere, ako ho upravuje článok 4 ods. 2 písm. a) smernice 87/102, predstavuje podstatný údaj v tomto druhu zmlúv a v dôsledku toho, či neexistencia tohto údaju umožňuje v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 93/13 domnievať sa, že podmienky tejto zmluvy nie sú uvedené dostatočne jasne a zrozumiteľne, takže podmienka týkajúca sa nákladov tohto úveru bude môcť byť posúdená týmto súdom, pokiaľ ide o jej prípadne nekalú povahu v zmysle článku 3 tejto poslednej uvedenej smernice.

- 65 Na úvod treba uviesť, že vzhľadom na dátum uzavretia zmluvy o úvere dotknutej vo veci samej a na spresnenia uvedené v bode 11 tohto uznesenia treba odpovedať na túto prejudiciálnu otázku z pohľadu smernice 87/102 a nie z pohľadu smernice 2008/48.

- ⁶⁶ Súdny dvor v tejto súvislosti už rozhodol, že účel sledovaný smernicou 87/102 spočíva v zabezpečení dodržiavania pravidla minimálnej ochrany spotrebiteľov v oblasti spotrebiteľského úveru (rozsudky zo 4. októbra 2007, Rampion a Godard, C-429/05, Zb. s. I-8017, bod 47, ako aj z 23. apríla 2009, Scarpelli, C-509/07, Zb. s. I-3311, bod 25). Táto smernica totiž, ako vyplýva z jej článku 15 a z jej dvadsiatehopenateho odôvodnenia, podľa ktorých táto smernica členským štátom nebráni, aby zachovali v platnosti alebo prijímali prísnejšie ustanovenia na ochranu spotrebiteľov, stanovuje len minimálnu harmonizáciu vnútroštátnych ustanovení týkajúcich sa spotrebiteľského úveru (rozsudok Rampion a Godard, už citovaný, bod 18).
- ⁶⁷ Súdny dvor tiež opakovane konštatoval, že smernica 87/102, ako vyplýva z jej odôvodnení, bola prijatá na účely dosiahnutia dvoch cieľov, ktorými sú vytvorenie spoločného trhu v oblasti spotrebiteľských úverov (tretie až piate odôvodnenie) na jednej strane a ochrana spotrebiteľov, ktorí tieto úverové zmluvy uzatvárajú na strane druhej (šieste, siedme a deviate odôvodnenie) (rozsudky z 23. marca 2000, Berliner Kindl Brauerei, C-208/98, Zb. s. I-1741, bod 20, a zo 4. marca 2004, Cofinoga, C-264/02, Zb. s. I-2157, bod 25).
- ⁶⁸ V tejto perspektíve ochrany spotrebiteľa pred nespravodlivými úverovými podmienkami a s cieľom umožniť mu dozvedieť sa o všetkých podmienkach budúceho výkonu podpísanej zmluvy článok 4 smernice 87/102 vyžaduje, aby mal dlžník pri uzavretí zmluvy k dispozícii všetky informácie, ktoré môžu mať vplyv na rozsah jeho záväzku (rozsudok Berliner Kindl Brauerei, už citovaný, bod 21).
- ⁶⁹ Článok 4 ods. 1 a 2 smernice 87/102 stanovuje, že zmluva o úvere musí byť uzavretá písomne a že musí obsahovať údaj o RPMN, ako aj uvedenie podmienok, za ktorých môže byť táto miera zmenená. Článok 1a tejto smernice stanovuje metódu výpočtu RPMN a vo svojom odseku 4 písm. a) spresňuje, že sa vypočíta „v dobe uzatvárania zmluvy“ (pozri v tomto zmysle rozsudok Cofinoga, už citovaný, bod 23).

- 70 Táto informácia spotrebiteľa o celkových nákladoch úveru vo forme miery vypočítanej podľa jednotného matematického vzorca má preto podstatný význam. Na jednej strane táto informácia, ktorá musí byť podľa článku 3 smernice 87/102 oznámená už v štádiu inzercie, prispieva k transparentnosti trhu v rozsahu, v akom spotrebiteľovi umožňuje porovnať ponuky úverov. Na druhej strane mu umožňuje posúdiť rozsah jeho záväzku (rozsudok Cofinoga, už citovaný, bod 26).
- 71 V dôsledku toho v situácii, aká je vo veci samej, neexistencia údajov o RPMN v predmetnej zmluve o úvere, ktorý má podstatný význam v kontexte smernice 87/102, môže predstavovať rozhodujúcu okolnosť pre vnútroštátny súd v rámci jeho analýzy otázky, či podmienka zmluvy o úvere týkajúca sa jej nákladov, v ktorej sa nenachádza takýto údaj, je zrozumiteľná v zmysle článku 4 smernice 93/13.
- 72 Ak nejde o takýto prípad, vnútroštátny súd je oprávnený posúdiť nekálú povahu takejto podmienky v zmysle článku 3 smernice 93/13. Aj keď táto podmienka môže byť analyzovaná ako podmienka, na ktorú sa vzťahuje vylúčenie upravené v tomto článku, treba pripomenúť, že podmienky upravené v článku 4 ods. 2 tejto smernice patriace do oblasti upravenej smernicou 93/13, sa vymykajú posúdeniu ich nekalej povahy len v rozsahu, v akom sa príslušný vnútroštátny súd na základe preskúmania jednotlivých prípadov domnieva, že boli predajcom alebo dodávateľom formulované jasne a zrozumiteľne (pozri rozsudok z 3. júna 2010, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, C-484/08, Zb. s. I-4785, bod 32).
- 73 Vo veci samej by preskúmanie nekalej povahy podmienky zmluvy o úvere, ktorá neobsahuje údaj o RPMN, mohlo prichádzať do úvahy z pohľadu smernice 93/13 a vzhľadom na to, ako sa konštatovalo v bode 53 tohto uznesenia, vnútroštátny súd má možnosť aj bez návrhu posúdiť takúto podmienku. V takejto situácii, ako sa pripomenulo v bode 60 tohto uznesenia, je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť, či

vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia zmluvy dotknutej vo veci samej môže opomenutie RPMN v podmienke zmluvy o spotrebiteľskom úvere týkajúcej sa nákladov tohto úveru spôsobiť nekalosť tejto zmluvnej podmienky v zmysle článkov 3 a 4 smernice 93/13.

- ⁷⁴ Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom však vyplýva, že v súlade s článkom 4 zákona č. 258/2001, ktorý prebral smernicu 87/102, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať údaj o RPMN a ak takýto údaj neobsahuje, poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.
- ⁷⁵ Článok 14 tejto smernice ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby úverové zmluvy neporušovali na škodu spotrebiteľa ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré vyplývajú alebo sú v zhode s touto smernicou.
- ⁷⁶ V dôsledku toho za okolností, aké sú vo veci samej, a bez toho, aby bolo potrebné preskúmať z hľadiska smernice 93/13 nekalú povahu podmienky neuvádzajúcej údaj o RPMN, smernica 87/102 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu umožňuje aj bez návrhu uplatniť ustanovenia preberajúce do vnútroštátneho práva článok 4 tejto poslednej uvedenej smernice a stanovujúce, že neexistencia údajov o RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere má za následok, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (pozri analogicky, pokiaľ ide o článok 11 ods. 2 smernice 87/102, rozsudok Rampion a Godard, už citovaný, bod 69).
- ⁷⁷ V dôsledku toho treba na prvú otázku odpovedať tak, že za okolností, aké sú vo veci samej, neexistencia údajov o RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere, ktorý má podstatný význam v kontexte smernice 87/102, môže predstavovať rozhodujúcu okolnosť pre vnútroštátny súd v rámci jeho analýzy otázky, či podmienka zmluvy

o spotrebiteľskom úvere týkajúca sa jeho nákladov, v ktorej sa nenachádza takýto údaj, je zrozumiteľná v zmysle článku 4 smernice 93/13. Ak nejde o takýto prípad, tento súd má možnosť aj bez návrhu posúdiť, či vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia tejto zmluvy je opomenutie údajov o RPMN v jej podmienke týkajúcej sa nákladov tohto úveru spôsobilé prisúdiť tejto doložke nekalú povahu v zmysle článkov 3 a 4 smernice 93/13. Napriek tomu bez ohľadu na priznanú možnosť posúdiť túto zmluvu z hľadiska smernice 93/13, smernica 87/102 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu umožňuje aj bez návrhu uplatniť ustanovenia preberajúce do vnútroštátneho práva článok 4 tejto poslednej uvedenej smernice a stanovujúce, že neexistencia údajov o RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere má za následok, že poskytnutý úver sa považuje za bezúčinný a bez poplatkov.

O tretej otázke

- ⁷⁸ Touto otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či je za okolností, aké sú vo veci samej, a v rozsahu, v akom dospeje k záveru, že ustanovenia smernice 87/102 a 93/13 neboli dodržané, oprávnený na základe právnej úpravy Únie týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa zastaviť alebo obmedziť nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozhodnutia prijatého podľa rozhodcovskej doložky upravenej zmluvou o úvere.

- ⁷⁹ V tejto súvislosti je opodstatnené pripomenúť, že v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ Súdny dvor nie je oprávnený uplatniť právne predpisy Únie na konkrétny prípad, ale môže sa iba vyjadriť k výkladu Zmluvy a aktov prijatých inštitúciami

Únie (rozsudok zo 6. októbra 2005, MyTravel, C-291/03, Zb. s. I-8477, bod 43 a citovaná judikatúra).

- ⁸⁰ Touto otázkou sa vnútroštátny súd snaží získať od Súdneho dvora odpoveď na otázku, či za okolností, aké sú vo veci samej, vzhľadom na odpovede poskytnuté Súdny dvorom na prvú a druhú otázku, môže podľa práva Únie a vnútroštátneho práva obmedziť nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozhodnutia dotknutého vo veci samej iba na zostávajúcu sumu dlžnú na základe spotrebiteľského úveru.
- ⁸¹ Vzhľadom na to, že odpoveď na takúto otázku by viedla Súdny dvor k tomu, aby sa vyjadril ku konkrétnemu uplatneniu právnych predpisov vykladaných v rámci prvých dvoch otázok na skutkový stav v tejto veci, a na to, že v každom prípade vnútroštátny súd má na základe odpovedí poskytnutých na tieto otázky k dispozícii výkladové prvky potrebné na vyriešenie sporu, o ktorom rozhoduje, nie je opodstatnené odpovedať na túto otázku.

O trovách

- ⁸² Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

1. Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozhodnutia vydaného bez účasti spotrebiteľa, povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v zmluve o úvere uzavretej poskytovateľom úveru so spotrebiteľom a uplatnenej v tomto rozhodnutí, ak tento súd má na tento účel k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave a podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže uvedený súd vykonať takéto posúdenie v rámci obdobných konaní na základe vnútroštátneho práva.

2. Je úlohou dotknutého vnútroštátneho súdu určiť, či sa má podmienka zmluvy o úvere, aká je vo veci samej, upravujúca podľa zistení tohto súdu sankciu v neprimerane vysokej výške na ťarchu spotrebiteľa vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia tejto zmluvy považovať za nekalú v zmysle článkov 3 a 4 smernice 93/13. V prípade kladnej odpovede je úlohou uvedeného súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, s cieľom ubezpečiť sa, že tento spotrebiteľ nie je viazaný touto podmienkou.

3. Za okolností, aké sú vo veci samej, neexistencia údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, ktorý má podstatný význam v kontexte smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/7/ES zo 16. februára 1998, môže

predstavovať rozhodujúcu okolnosť pre vnútroštátny súd v rámci jeho analýzy otázky, či podmienka zmluvy o spotrebiteľskom úvere týkajúca sa jeho nákladov, v ktorej sa nenachádza takýto údaj, je zrozumiteľná v zmysle článku 4 smernice 93/13. Ak nejde o takýto prípad, tento súd má možnosť aj bez návrhu posúdiť, či vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia tejto zmluvy je opomenutie údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov v jej podmienke týkajúcej sa nákladov tohto úveru spôsobilé prisúdiť tejto doložke nekalú povahu v zmysle článkov 3 a 4 smernice 93/13. Napriek tomu bez ohľadu na priznanú možnosť posúdiť túto zmluvu z hľadiska smernice 93/13, smernica 87/102 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu umožňuje aj bez návrhu uplatniť ustanovenia preberajúce do vnútroštátneho práva článok 4 tejto poslednej uvedenej smernice a stanovujúce, že neexistencia údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere má za následok, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Podpisy